

2. Вивчено умови реалізації іншомовної освіти як соціальної категорії.

3. Проаналізовано філософські тлумачення науковцями поняття «іншомовна освіта».

Література

1. Крючков Г. Стратегія навчання іноземних мов в Україні // Іноземні мови в навчальних закладах. 2002. № 1-2. С. 10–13.
2. Войтович И. К. Иностранные языки в контексте непрерывного образования: монография / ред. Т. И. Зеленина. Ижевск: Удмуртский университет, 2012. 212 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / ред. В. Т. Бусел. Київ-Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.
4. Гуссерль Э. Идеи к чистой феноменологии и феноменологической философии / Москва: Академический проект, 2009. 496 с.
5. Витгенштейн Л. Культура и ценность. О достоверности / Москва, 2010. 256 с.
6. Тарасова М. В. Культура и образование: принципы взаимодействия / Красноярск: Сибирский федеральный университет, 2012. 360 с.
7. Пассов Е. И. Танк модернизации на nive образования / Москва: Глосса-пресс, 2008. 276 с.
8. Радченко О. А. Язык как мирозидание. Лингвофилософская концепция неогумбольдтианства / Москва: КомКнига, 2006. 312 с.
9. Євдокімова-Лисогор, Л. А. Психологічна підготовка студентів до процесу міжкультурної комунікації. 2011. URL: http://www.rusnauka.com/15_NNM_2014/Philologia/7_170378.doc.htm
10. Большой энциклопедический словарь. Академик. URL: <https://dic.academic.ru/contents.nsf/enc3p>
11. Балезин Д. Зачем изучать иностранные языки. 2007. URL: <http://www.yourfreedom.ru/zachem-izuchat-inostrannye-yazyki/>
12. Коваленко О. На шляху до демократизації суспільства // Іноземні мови в навчальних закладах. 2005. № 3. С. 92–100.
13. Борисенков, В. П. Вызовы современной эпохи и приоритетные задачи педагогической науки / Педагогика. 2004. № 1. С. 3–10.

*Рекомендовано до публікації д-р пед. наук Акімова О. В.
Дата надходження рукопису 26.12.2017*

Оніщук Ірина Ігорівна, аспірант, кафедра педагогіки та професійної освіти, Вінницький державний педагогічний університет ім. Михайла Коцюбинського, вул. Острозького, 32, м. Вінниця, Україна, 21100
E-mail: irinaon21@gmail.com

УДК 378.091.3:[7.05:63.071.1](043.3)
DOI: 10.15587/2519-4984.2018.121404

ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ХУДОЖНИКІВ-КОНСТРУКТОРІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

© А. Ю. Семенюк

У статті представлено програму формування художньої культури майбутніх художників-конструкторів у процесі професійної підготовки засобами інтерактивних технологій. Представлено сутність та структуру художньої культури майбутніх художників-конструкторів. Обґрунтовано методіку, педагогічні умови, принципи формування художньої культури майбутніх художників-конструкторів. Розкрито структуру тренінгових занять програми формування художньої культури майбутніх художників-конструкторів

Ключові слова: культура, дизайнери, технологія, компонент, тренінг, програма, умови, принципи, методика, структура

1. Вступ

Процес професійної підготовки майбутніх художників-конструкторів, враховуючи сучасні вимоги до майстерності представників даної професії, має бути спрямований не лише на вирішення естетичних, функціональних, технолого-економічних, експлуатаційних завдань формотворення, але й повинен забезпечити умови для формування художньої культури. Саме художня культура майбутніх художників-конструкторів, як складне утворення особистості, що включає сукупність художніх здатностей у мистецькій галузі, усвідомлені почуття, мотиви художньої діяльності, готовність до реалізації творчого потенці-

алу через гармонійне перетворення дійсності та внутрішнього світу для продуктивного здійснення навчальних і професійних функцій, дозволяє сформува-ти естетичне ставлення людини до світу, досягти цілісності, гармонійності у розвитку особистості, допомагає майбутньому фахівцю розв'язувати завдання інтелектуально-чуттєвого відображення дійсності в художніх образах через творчу діяльність. Представлений факт актуалізує важливість художньої культури для становлення майбутніх художників-конструкторів як професіоналів творчої справи через формування досліджуваного явища та створення для того сприятливих передумов.

2. Літературний огляд

Проблемою формування художньої культури майбутніх фахівців у процесі професійної підготовки переймаються дослідники різних наукових підходів. Так, науковці аксіологічного підходу [1] формування художньої культури майбутніх фахівців вбачають у пізнанні цінностей творчості, розвитку емоційно-почуттєвого сприймання, переживання. Дослідники компетентнісного підходу [2] у формування художньої культури включають аналіз технологічного процесу, створення професійно-ціннісної інформації. Представники особистісного підходу [3] вважають, що формування художньої культури майбутніх фахівців ґрунтується на розвитку особистісних характеристик. Майстри культурологічного підходу [4] вважають, що формування художньої культури відбувається через творчу самореалізацію, всебічне розкриття талантів. Науковці інтегрального підходу [5] стверджують, що формування художньої культури має ґрунтуватися на ідеях особистісного, культурологічного, технологічного підходів, принципах інтеграції, професійної спрямованості, зв'язку теорії з практикою.

Вищезазначені підходи дозволили визначити концептуальні основи процесу формування художньої культури майбутніх фахівців. Проте відкритим залишається питання обґрунтування змістових характеристик програми формування художньої культури майбутніх художників-конструкторів, яке раніше не виступало предметом спеціального дослідження.

3. Мета та задачі дослідження

Обґрунтування змісту програми формування художньої культури майбутніх художників-конструкторів.

Для досягнення мети були поставлені наступні задачі:

1. Охарактеризувати особливості програми формування художньої культури художників-конструкторів.

2. Розкрити зміст та структуру тренінгових занять програми формування художньої культури майбутніх художників-конструкторів.

4. Особливості та зміст програми формування художньої культури майбутніх художників-конструкторів

Формування художньої культури майбутніх художників-конструкторів має відбуватися в сприятливих педагогічних умовах, які б забезпечили формування не лише знань, умінь, навичок студентів, але й оптимізували розвиток мотивації, емоційної сфери, творчих здібностей щодо втілення художньої культури в майбутні художні витвори мистецтва. Серед основних педагогічних умов формування досліджуваного явища слід виокремити розробку програми формування художньої культури майбутніх дизайнерів із застосуванням тренінгових технологій, заснованих на активності, спрямованих на розвиток художньо-образного мислення, творчої уяви.

Програма формування художньої культури майбутніх художників-конструкторів сприятиме засвоєнню професійних знань, умінь, розвитку професійної мотивації, емоційно-позитивного ставлення до

художніх цінностей, творчих здібностей, самостійності у вирішенні творчих завдань. Програма, реалізуючи тренінгові інтерактивні технології, здійснює вплив на формування кожного складового компонента художньої культури майбутніх дизайнерів: гностичного, мотиваційного, емоційно-ціннісного, творчо-операційного, діяльнісного.

Мета програми – створити умови для опанування основ художньої культури студентами, формування художніх цінностей, творчих умінь і навичок художньої самореалізації та самовираження у процесі професійної підготовки.

Програма спрямована на вирішення таких завдань:

1) збагачення знань та досвіду студентів щодо основ художньої культури;

2) пробудження у студентів позитивного ставлення до художніх цінностей;

3) оволодіння студентами творчими вміннями та навичками художньої самореалізації та самовираження.

Містить програма 3 змістові модулі, розрахованих на 60 годин, із яких: аудиторних практичних занять – 30 годин, самостійна робота – 26 годин, модульний контроль – 4 години. Кожний змістовий модуль складається з 5 тем практичних занять, які визначають обсяг знань, що має опанувати студент, алгоритм вивчення навчального матеріалу, необхідне методичне забезпечення.

В основу програми формування покладено компетентнісний підхід [6, 7], відповідно до якого формування художньої культури майбутніх художників-конструкторів відбувається через розкриття потенційних можливостей майбутніх фахівців, становлення сукупності здібностей, властивостей, що сприяють успішній професійній діяльності. Кожне заняття програми ґрунтується на ідеях технік групової роботи [8, 9] та здійснюється за такими етапами:

1) етап забезпечення працездатності групи;

2) інформаційно-смісловий етап;

3) практико-розвивальний етап;

4) завершальний етап [10].

Розглянемо для прикладу більш детально зміст деяких занять програми.

Модуль I: «Художня культура первісного світу і давніх цивілізацій»

Тема. Місце і роль художньої культури в системі цілісної культури.

Мета заняття: формування у студентів уявлень про сутність художньої культури, її роль у системі цілісної культури.

Структура заняття:

– Вступне слово. Вправа «Ім'я як аббревіатура».

– Вправа «Правила роботи групи».

– Вправа «Золота рибка».

– Робота в групах. Вправа «Художня культура – це...».

– Ігрова вправа «Суперечливі твердження»: «Роль художньої культури».

– Вправа «Вогонь, вода, повітря».

– Рольова гра «Зйомки філому про різні види мистецтва».

– Рефлексивний аналіз. Вправа «Рука».

Тема. Художня культура античної цивілізації

Мета заняття: визначити особливості розвитку художньої культури античної цивілізації; оволодіти вміннями оцінювати та виготовляти художні витвори.

Структура заняття:

– Вправа «Ми бажаємо щастя усім». Рефлексія попереднього заняття.

– Вправа «Два питання».

– Метод «Карусель». Вправа «Ознаки художньої культури».

– Вправа «Світлофор».

– Робота в парах. Вправа «Аналіз творів».

– Творче завдання. Вправа «Макет вивіски».

– Підведення підсумків роботи тренінгу.

Вправа «Тепло наших рук».

Модуль 2 «Художня культура України від найдавніших часів до сьогодення»

Тема. Художні образи трипільської та скіфської культур

Мета заняття: визначити особливості розвитку трипільської та скіфської культури; оволодіти вміннями порівнювати основні характерні риси художніх витворів мистецтва.

Структура заняття:

– Вправа «Привітаємо сусіда». Рефлексія попереднього заняття.

– Вправа «Зорепад очікувань».

– Робота в трійках. Вправа «Знайди відповідність».

– Вправа «Загальний рахунок».

– Робота в групах. Вправа «Компаративний аналіз».

– Метод «case situation», робота в групах: Вправа «Виріши ситуацію».

– Підведення підсумків роботи тренінгу.

Вправа «Європейці, японці, африканці».

Тема. Художня культура козацької доби

Мета заняття: визначити особливості розвитку культури козацької доби; оволодіти вміннями створювати самобутні художні образи того часу.

Структура заняття:

– Вправа «Інтерв'ю». Рефлексія попереднього заняття.

– Вправа «Пісочний годинник».

– Метод «велике коло». Вправа «Що це?».

– Вправа «Фруктовий салат».

– Метод «case», робота в трійках: Вправа «Малюнки до збірки».

– Творче завдання. Вправа «Зміни стиль».

– Підведення підсумків роботи тренінгу.

Вправа «Комплімент».

Модуль 3 «Зарубіжна художня культура»

Тема. Художня культура Іспанії

Мета заняття: визначити особливості художньої культури Іспанії; оволодіти вміннями створювати художні образи на замовлення.

Структура заняття:

– Вправа «Овації». Рефлексія попереднього заняття.

– Вправа «Пісня».

– Метод «мікрофон». Вправа «Дерево рішень».

– Вправа «Шалене курча».

– Робота в групах: Вправа «Обери потрібне».

– Метод «case», робота в парах: Вправа «Коридра».

– Підведення підсумків роботи тренінгу.

Вправа «Продовж фразу».

Тема. Художня культура Сходу

Мета заняття: визначити особливості художньої культури східних країн; оволодіти вміннями аналізувати та створювати художні образи.

Структура заняття:

– Вправа «Картинна галерея». Рефлексія попереднього заняття.

– Вправа «Сьогодні на тренінгу».

– Робота в групах. Вправа «Створи аплікацію».

– Вправа «Диригент».

– Робота в парах: Вправа «Скарбниця пам'яток».

– Творче завдання. Вправа «Мудрі висловлювання».

– Підведення підсумків роботи тренінгу.

Вправа «Велике коло».

5. Результати дослідження та їх обговорення

Результати наукових розвідок проблеми дослідження художньої культури майбутніх художників-конструкторів дозволили з'ясувати, що достатньо ефективним підходом до формування художньої культури майбутніх дизайнерів є застосування програми формування художньої культури майбутніх художників-конструкторів у процесі їх професійної підготовки, яка забезпечує процес вивчення та становлення досліджуваного явища, базуючись на компетентнісному підході, охоплюючи всі його складові, відповідно цілям та змісту професійної освіти.

Розроблена програма формування художньої культури майбутніх художників-конструкторів забезпечила сприятливі педагогічні умови для опанування знаннями про сутнісні характеристики досліджуваного феномена, різних культур, за допомогою методів, форм активізації потенційних можливостей майбутніх фахівців, враховуючи принципи навчання та розвитку.

6. Висновки

Отже, теоретичне узагальнення та новий погляд на розв'язання проблеми формування художньої культури майбутніх художників-конструкторів дали підстави представити такі висновки:

1. Програма формування художньої культури майбутніх художників-конструкторів, ґрунтуючись на компетентнісному підході, забезпечує сприятливі умови для засвоєння майбутніми фахівцями знань та досвіду щодо основ художньої культури, становлення позитивного ставлення до художніх цінностей, оволодіння творчими уміннями, навичками художньої самореалізації та самовираження.

2. Зміст та структура тренінгових занять програми формування художньої культури майбутніх художників-конструкторів відповідають цілям, змісту професійної освіти. Кожне заняття включає

інтерактивні технології, спрямовані на розвиток художньо-образного мислення, творчої уяви, та впливає на формування складових компонентів художньої культури майбутніх дизайнерів.

Література

1. Карпова С. М. Критерії та показники сформованості художньо-професійної культури майбутніх архітекторів // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. 2012. № 7-8. С. 8–13.
2. Крицька А. М. Психолого-педагогічні умови розвитку професійної компетентності майбутніх дизайнерів: дис... канд. психол. наук. Київ, 2012. 289 с.
3. Макар З. Ю. Вимоги до професійних знань і вмінь сучасних фахівців сфери дизайну // Науковий вісник Чернівецького університету. 2014. № 713. С. 108–116.
4. Радкевич В. О. Теоретичні і методичні засади професійного навчання у закладах профтехосвіти художнього профілю: монографія / ред. Н. Г. Ничкало. Київ: УкрІНТЕІ, 2010. 420 с.
5. Фурса О. Розвиток дизайн-освіти в Україні і зарубіжжі: історико-порівняльний аспект // Порівняльна професійна педагогіка. 2011. № 2. С. 112–124.
6. Зеер Э. Ф. Модернизация профессионального образования: компетентностный подход // Образование и наука. 2004. № 3 (27). С. 44–49.
7. Ягупов В. В., Свистун В. І. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців у системі вищої освіти // Наукові записки. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. 2007. Т. 71. С. 3–8.
8. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія і практика. Київ, 2002. 136 с.
9. Савенко Н. І., Ковганіч Г. Г. Прогностичні орієнтири інноваційного розвитку позашкільного закладу: практико-орієнтований посібник. Харків, 2009. 256 с.
10. Захарова Г. И. Теория и методика психологического тренинга: уч. пос. Челябинск, 2008. 44 с.

*Рекомендовано до публікації д-р пед. наук, професор Курлянд З. Н.
Дата надходження рукопису 26.12.2017*

Семенюк Антон Юрійович, викладач, Приватний вищий навчальний заклад «Одеський коледж комп'ютерних технологій «Сервер», Польський узвіз, 1, м. Одеса, Україна, 65026
E-mail: aus_od@meta.ua

УДК 378.091

DOI: 10.15587/2519-4984.2018.121708

ЄВРОПЕЙСЬКА ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА ЩОДО УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

© О. Л. Фаст

Статтю присвячено вивченню європейської освітньої політики щодо управління якістю підготовки докторів філософії. Обгрунтовано управлінські підходи до забезпечення якості докторської освіти у країнах Європейського Союзу, що втілюються у рамках низки директивів та нормативно-законодавчих документів, прийняття яких заактуалізувалось включенням третього циклу вищої освіти до Болонського процесу (Зальцбурзькі Принципи, Рекомендації та ін.)

Ключові слова: докторська освіта, забезпечення якості, управління, Зальцбурзькі принципи, політика докторської освіти

1. Вступ

Імплементация Закону України «Про вищу освіту» (2014 р.) передбачає запровадження трициклової системи підготовки фахівців з вищою освітою (бакалавр – магістр – доктор філософії (PhD)). У зв'язку із цим назріла проблема оновлення змісту вищої освіти відповідно до найновіших національних та світових здобутків, забезпечення пріоритетності дослідницької та освітньої складової у процесі підготовки докторів філософії, перетворення аспірантури на ключову фору виховання наукової еліти, кадрів вищої наукової кваліфікації.

У цьому контексті особливої ваги набуває управління якістю підготовки докторів філософії на основі врахування пріоритетів освітньої політики у Європейському просторі, що дасть можливість освіті 6-го рівня за Міжнародною стандартною класифікацією освіти ефективно конкурувати з розвиненими державами світу.

2. Літературний огляд

У зарубіжній педагогічній теорії та практиці питання вироблення ефективної моделі управління якістю підготовки науково-педагогічних кадрів на